

1 Københavns Skiftekommission

Ulrich Alster Klug - 2013 - ulrich@dannebrog.biz, www.dannebrog.biz, www.dannebrog.biz/skifter/skifter_kbh.pdf

På www.sa.dk => *ArkivalierOnline* under andre københavnske skifter findes bl.a. hovedregistre og generalregistre fra Københavns Skiftekommission 1797-1936.

Fælles for alle perioder 1771-1919 er, at arkivskaberen i DAISY er: *Københavns Skiftekommission*.

Registrene i hvidebøgerne findes *bagest* i hver protokol.

Arkivskabere i DAISY

- 1500-1771: Københavns Byting, Københavns Skiftekommission,
- 1771-1919: Københavns Skiftekommission,
- 1919ff.: Københavns Byret, Skifteretten,

1.1 Registrene

1.1.1 Registrene 1771-1797

Fællesregisteret for alle klasser for perioden 1771-1797 er desværre endnu ikke scannet, og er heller ikke oprettet i DAISY. Registeret findes på RA Kbhs læsesal.

Man må indtil videre begynde med hver classes *Forseglingsprotokol*, bag i hvilke der findes navneregistre. De fleste er scannet til AO Beta, men ikke alle.

1.1.2 Registrene på AO for 1797-1929

1.1.2.1 1798-1855

Henvisningerne fra registrene fører til skifterettens egentlige arkivalier, og denne note vil vise, hvordan man går fra registrene til de egentlige arkivalier, samt hvordan de bestilles i DAISY.

Registrene henviser på to måder:

f.eks. **31-218** - dette er en henvisning til *HVIDEBOGEN*, nemlig bind 31 (benyt registerets årstal i stedet) og side nr. 218. Ikke alle hvidebøgerne findes i AO Beta, da benyttes i stedet ArkivalierOnline.

1.1.2.2 1798-1855

Et eksempel fra Generalregisteret:

		Protokol	Sagena
1822	5. Windberg / Leonhardt / Steenmagasin	6. 11	165
124	8. Wilhelm Petersen / København	8	113
527	2. Windinge / Anders Sjøpæren / Møns	5. 10	39
84	2. Wisner / Klaus Henriette / København	2	121

Det læses sådan her:

1822 - klasse 2, bo nr. 84. Findes i protokol 2 (dvs. forseglingsprotokollen for klasse 2), side 121.

Det skifte er her.

1.1.2.3 1856-1861

Da findes der kun et fælles register for hele perioden til alle periodens forseglingsprotokoller, men der findes ikke et fælles register til hvidebøgerne. Da må man benytte selve hvidebøgerne.

Andersen	Johan (Roune)	menig	1855	9/161-110
-	-	smed hærsvend	1858	5/474-161
-	-	arbejdsmand	1860	5/445-91
-	-	basil	1862	5/173-75
-	-	Federik's kgl. kagebager	1853	2/207-59

Registeret læses sådan her:

År 1853, 2. klasse, bo nr. 207. - Nr. 59 skal ikke bruges mht. forseglingsprotokollen.

Forseglingsprotokollen for det nævnte skifte ses her.

1.1.2.4 Og 1863-1964.

Hovedregisteret henviser til både **forseglings-** og **registreringsprotokollerne** og **hvidebøgerne**. For henvisninger til **hvidebøgerne**, se ovenfor.

Til **Registrerings-** og **forseglingsprotokollerne** henvises således:

Olum, Walborg Christene, f. Larsen,	2/48	122
Staglem. Erik O. Musten	"	149
" Emma Magdalene f. Geitzberg,	"	156
Restauratør Henrik O. Luhe	"	157
" Lucie Caroline f. Nielsen, Postbud Niels Chr. O. Musten	"	163
Petermann, Dorteia Thorey f. Jensen,	3/1094	169
Pandagræs R. O. Musten	3/1100	169
Olum, Jens, Mærsvend		
" Niels Peter, Bodker		
" Dorteia Cathrine f. Reinan,		
Thomassen. Fr. Chr. O. Luhe		

L48 - 156 henviser til hvidebogen.

Læg mærke til, at månedens navn findes i højre spalte; det gør det nemt at finde folk, hvis man har dødsdatoen.

2/1100 - 1 G - dette henviser til: **Forseglings-** og **Registreringsprotokollen** fra Skiftekommission G, dens 1. år (= 1889), protokol 3, bo nr. 1100 indenfor året.

Nævnte bo findes for resten her.

Se nedenfor for links for samtlige periodens protokoller i sagsbehandlingssystemet.

1.2 1771-1863 opdeling af boerne efter klasse

1771-1863 deltes københavnske boer i følgende klasser:

- 1) Civile og militære rangspersoner, og embedsmænd i rangen,
- 2) kongelige betjente udenfor rangen, kgl. pensionister, bankens og de oktrojerede kompagniers betjente, hoftheaterets og det danske teaters personale, tjenestefolk udenfor de egentlige tyendeklasser (f.eks. françoiser, sekretærer, bogholdere, fuldmægtige, skrivere og hofmestre).
- 3) Gejstligheden og den lærde stand.
- 4) Anselige og formuende borgere og indvånere, f.eks. vekselerere, grossererere, apotekere, vinhandlere, fabrikører, sukkerraffinører, gæstgivere, bryggere, bagere, brændevinsbrændere og deslige med forråd af adskillige varer forsynede borgere, samt alle bemidlede folk, der lever af deres formue og ikke er i rangen.
- 5) Kunstnere og håndværkere med deres svende og drenge, vognmænd og hyrekuske, så og det øvrige mindre borgerskab af spækhøker, lysestøbere, øltappere, kælderfolk og deslige, samt alle andre personer, der lever af deres arbejde eller har andre næringsveje, som ikke til nogen særdeles klasse kan henføres.
6. Fallit- og opbudsboer.

7. Tjenestefolk (undtaget de i 2. klasse nævnte).

8. Søetatens underofficerer og menige samt håndværksfolk (herunder også de i koffardifart sejlede styrmænd og matroser m.v.).

9. Landetatens underofficerer og menige.

Fra 1860-1862 var der dog kun 6 klasser, idet de gamle klasser 2 og 3 blev sammenlagt under klasse 2, og de gamle klasser 7, 8 og 9 lagdes sammen til en ny klasse 3.

1.3 Perioden 1771-1797

I denne periode blev boerne delt i 9 klasser, alt efter afdødes rang og stand. Registeret findes ikke på AO, men skal ses i RAs publikumsmagasin. Henvisningerne i registeret sker stadig til forseglingsprotokollen, idet f.eks. nr. 4 B - 318 vil henvise til:

4. klasses forseglingsprotokol bind B, og boet har nummer 318.

Boerne blev nummereret fortløbende gennem hele perioden indenfor klasse.

73	1771,1797 3 B 238	1771,1797 3 B 447
77- 78	1771,1797 4 A 1	1771,1797 4 A 178
79- 81		
79- 81	1771,1797 4 B 179	1771,1797 4 B 341
79- 81	1771,1797 4 C 342	1771,1797 4 C 468
79- 81	1771,1797 4 D 469	1771,1797 4 D 520
91- 92	1771,1797 5 A 1	1771,1797 5 A 418
91- 92	1771,1797 5 B 419	1771,1797 5 B 789

Eksemplet fra forseglingsprotokollernes registrering i DAISY læses således:

For perioden 1771-1797 dækker protokol A til D alle forseglinger for 4. klasse. Bind 4 B indeholder forseglingsforretninger for boerne nr. 179-341. Ved de efterfølgende protokolrækker angives dog start- og slutår dog for hver protokol. Bogstavet går således ikke igen fra protokolrække til protokolrække, men der henvises fra f.eks. forseglingsprotokollen til registreringsprotokollen med bind nummer og sidetal, f.eks. C 490, idet klassen er underforstået.

Arkivserierne er for hver type protokol fælles for samtlige klasser.

Et sæt protokoller for hver klasse:

- *Forseglingsprotokol,*
- *Registreringsprotokol,*
- *Behandlingsprotokol,*
- *Skiftedokumenter: Offentlige boer, og*

Fælles for alle klasser:

- *Decisionsprotokol,*
- *Kvitteringsbog, 1794-1863.*

Kvitteringsbog, disse to arkivserier findes fælles for alle klasser¹.

1.4 Perioden 1797-1863

I denne periode deltes befolkningen i 9 senere 6 klasser, idet lavere nummer var finere samfundsklasse, jævnfør oversigten ovenfor.

Hver klasse har sit system af protokoller, idet der for den afsluttende sagsbehandling findes nogle fælles protokoller for alle klasser.

Ved scanning til AO Beta findes alle protokoller fra alle klasser under samme arkivserie. Derfor gælder de nedenfor angivne links til samtlige klasser.

Når du skal bruge materialet, skal du begynde ovenfra, og hver protokol henviser til næste behandling i sagen, også til næste protokolrække.

---

¹ Der findes også andre kvitteringsbøger indtil ca. 1820; søg i www.sa.dk/daisy på AKS: København skifte og AKS: Kvittering + år.

Rækkefølgen af protokollerne er:

Et sæt for hver klasse for sig:

- *Forseglingsprotokol,*
- *Registreringsprotokol,*
- *Behandlingsprotokol,*
- *Skiftedokumenter: Offentlige boer, og*
- Fælles for alle klasser:
- *Decisionsprotokol,*
- *Repartitionsprotokol,*
- *Kvitteringsbog,* disse tre arkivserier findes fælles for alle klasser².

For de klassevise arkivserier gælder, at man i DAISY først går frem efter årstal, derefter efter klasse, og så efter protokollitra eller boets nummer.

For Forseglingsprotokollerne 1798-1863 ser det sådan her ud:

246	1800,1801 9 1800	1800,1801 9 1801
266	1802,1803 1 A 1802	1802,1803 1 A 1803
267	1802,1803 1 B 1802	1802,1803 1 B 1803
268	1802,1803 2 1802	1802,1803 2 1803
269	1802,1803 3 1802	1802,1803 3 1803
270	1802,1803 4 1802	1802,1803 4 1803
271	1802,1803 5 A 1802	1802,1803 5 A 1803
272	1802,1803 5 B 1802	1802,1803 5 B 1803
273	1802,1803 6 A 1802	1802,1803 6 A 1803

9 1800 betyder således klasse 9 i året 1800. Indtil 1863 varer hver protokol i to år, her f.eks. 1800-1801.

For de fælles protokoller går man frem efter påbegyndelsesåret for boet, undtagen for kvitteringsprotokollen, der vistnok er ført strengt efter kvitteringsdato.

I denne periode findes dødsanmeldelser for børn og hospitalslemmer i hvidebogen. I begyndelsen findes mange personer, bl.a. børn under fornavn, så man må forsøge under såvel fornavn som efternavn i registeret.

1.5 Perioden 1863-1929

I denne periode ser henvisninger ligedan ud som først beskrevet, men fra 1863 indførtes 4 protokoller i stedet for de 7 klasser.

Protokol 1-3 var efter forbogstav på efternavnet på afdøde, og protokol 4 var for konkursboer.

Ellers er protokollerne og deres nummerering meget den samme som før.

Et eksempel fra DAISYs oversigt over forseglingsprotokollerne fra denne periode:

1474	G 2 4 1	G 2 4 46
1481	G 3 1 A 1	G 3 1 A 873
1482	G 3 1 B 874	G 3 1 B 938
1483	G 3 2 A 1	G 3 2 A 883
1484	G 3 2 B 884	G 3 2 B 1250
1485	G 3 2 C 1251	G 3 2 C 1546
1486	G 3 2 D 1547	G 3 2 D 1646
1487	G 3 3 A 1	G 3 3 A 803

F.eks. vores nummer 2/108 – 3 G er i pakke 1483. Bogstaverne skal ignoreres ved bestilling ud fra henvisningen i general- og hovedregistrene. Hvis boernes numre ikke er angivet (f.eks. ved behandlingsprotokollerne), så bestilles alle protokollerne kaldet G 3 2 (med mindre man har en henvisning fra den tidligere protokol i rækkefølgen).

---

² Der findes også andre kvitteringsbøger indtil ca. 1820; søg i www.sa.dk/daisy på AKS: *København skifte* og AKS: *Kvittering + år*.

Arkivserierne er fælles for alle fire protokoller.

For hver protokol findes:

- *Forseglings- og registreringsprotokol,*
- *Behandlingsprotokol,*
- *Skiftedokumenter, Offentlige boer,*

Fælles for alle klasser:

- *Decisionsprotokol,*
- *Repartitionsprotokol.*

1.6 Perioden 1929ff.

Protokolrækkerne er nogenlunde de samme som for perioden 1863-1929, men

hvidebøgerne kaldes nu for: *Anmeldelser til protokol B*, og

Eksekutorboer er registreret i *Anmeldelser til protokol B II*.

1797ff. Boer udenfor klasserne og protokollerne

Udenfor behandlingen af offentlige boer findes desuden pakker eller protokoller over:

- *Dødsanmeldelsesprotokoller for børn*, 1861-1964,
- *do. for hospitalslemmer*, 1861-1920,
- *Eksekutorboer* (sorteret efter pakkenumre, hvortil findes særlige registre på RA), 1790-1979,
  - *Navnekartotek over eksekutorboer 1790-1980* (1790-1929, 1929-1945, 1944-1980), disse æsker med kartotekskort skal bestilles,
  - *Eksekutorboer, henlagt efter periode + nr*, 1790-1979.
- *Samfrændeskifter* (sorteret efter årstal, hvortil også findes særlige registre på RA), 1728-1845,
- *Testamente- og bevillingsgenparter* (til hensiddende i uskiftet bo), 1771-1850,
- *Testamenter m.v.*, 1771-1850,
- *Hvidebøgerne* 1792-1929 (fra ca. 1927 kaldet *anmeldelser til protokol B*), disse indeholder oplysning om, hvorfor et bo ikke blev behandlet ved offentligt skifte.
- *Anmeldelser til protokol B*, 1929-1964.

1.7 Københavns Overformynderi

1619-1817: Københavns Overformynderi.

1818-1857: Københavns Kommune, Magistratens 3. afdeling, bogholderiet.

1857-1869: Københavns Overformynderi => Diverse sager.

1869-1981: Overformynderiet (Statens overformynderi, fælles for hele landet).